

favourable opportunity. There are things for which we English rulers of this country have been reproached because it is said that, with the best of intentions, we have in a somewhat pedantic and blundering fashion introduced them into Indian society ; but I can look any one of my Indian friends in the face and say that among those things he cannot reckon the study of the English tongue."

विजयता ।

(*Alexander Selkirk*)

यदिदमिह समस्तं दृश्यतेऽप्यत्र तस्मिन्
 नधिपतिरहमेकोऽव्याहृतो मत्प्रभावः ।
 अभित इति च केन्द्रं सर्वतोऽप्यासमुद्रं
 सकलमृगं खगानास्वाम्ययं केवलोऽहम् ॥

कुत्रापि विजयते रमणीय-कान्ति
 र्या मण्डिता कविगणैः मुखमण्डले ते ।
 शङ्काभिसङ्कुलभवे वसतिर्वरंसा
 नैतद्भयवहपदेऽभिलषामि राज्यम् ॥

न मनुज-नयनानां साम्प्रतं गोचरेऽह-
 मिह मम भवितव्या निर्जने जौदयात्रा ।
 न ललित-नरकर्णं भूय आकर्णयिष्ये
 भवति चकित आत्माचात्र मे स्वस्वरीण ॥

क्षेत्रेष्विमे मृगगणा विहरन्ति येषु
 वासं विहाय वसतो मदिहभ्रमन्ति ।

कां नाम वेत्ति कठिनां न मनुष्यवृत्ति-
न्तेषान्तु शान्तचरितं जनयत्यशान्तिम् ॥

प्रियजन-सहवासो मित्रता प्रीतिरेव
त्रय इह — मनुजानां देव-दत्त-प्रसादाः ।
यदि विहग इवाहो पञ्चयुक्तोऽ भविष्यं
सपदि खलु तदेभिः सङ्गमासादधिष्यम् ॥

धर्मं स्थिरीकृतमतेष्वरतश्च सत्यं
दुःखानि मे ननु तदा, क्षयमागमिष्यन् ।
ज्ञानम्रवोण-सुधियः पुरुषादलस्ये
यूनां सुखञ्च सरसैर्वचनैः सखीनाम् ॥

विदिव-सुस-युक्ते सन्ति सङ्घातिरिक्ताः
कति कति मणिमुक्ता धर्मइत्येव शब्दे ।
रजतकनकदामस्तानिकुम्बूल्यमस्य
न हि धरति धरित्री तुल्यमूल्यञ्च किञ्चित् ॥

एते तु शैलनिचयाः समभूमिखण्डाः
शृन्वन्ति नैव भजनक्षण-घोषि-घण्टाम् ।
दिमे श्वसन्ति च तथा रटनैः समाधे-
ह्यन्ति धा क्षितमुखा न विराम-वारे ॥

अपि पवन तत्रैव क्रोडनं साधितोऽहम्-
पुनरपि न मया यः प्रेक्षितव्यः स्वदेशः ।
तत इह वह लीकालोकशून्यप्रदेशे
मम सुख-जनयित्रीं कामपि क्षेमवार्त्ताम् ॥

मित्राणि मे,—पुनरमृत्युपि मे स्मरन्ति
वाच्छन्ति वा सह मया मिलनं कदाचित् ।
एकोऽपि तिष्ठति सखा वद मां वद तं
जाने त यद्यपि मया न हि दर्शनीयः ॥

किमिव विपुलवेगं मानसं कलानामु
त्तरितलघुगतित्वाद्दुग्धवाताग्रयाधि ।
शर इव खरगामी पद्मसंयुक्तपुङ्ख-
स्तदनु हि परिभूतो याति तावन्नयूखः ॥

मन्नाटभूमि रिति मे स्मरणं यदास्यान्-
मन्ये तदा परिवृतं स्वमहं सुहृद्भिः ।
अत्रान्तरे स्मृतिरहे उदिता निरस्येन्-
नैराश्रयवारिणि तु मां पुनरेव वेगात् ॥

गत इह तु कुलाये वारिचारी विहङ्गः
स्वपिति गृह इदानीं श्वाघटोऽपि स्वकीये ।
इति नियमित एवात्रापि दिश्यामकालो
मम च निजकुटीरं यातुमेषा हि वेला ॥

सर्वस्थले विभुदया ननु राजमाना
चिन्तेति शान्तिसुखदामनुभूतपूर्वाम् ।
आशाविभां विकिरति व्यथितस्य चित्ते
दुःखेऽपि रक्षति जनं निलभाग्यतप्तम् ॥७